

Зубик Юрій Миколайович,

курсант другого курсу факультету економіко-правової безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВІ НАПРЯМКИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Обрана нами тема є досить актуальною з огляду на те, як розвивається суспільство і яке місце належить приватному праву, як фундаменту приватної системи права, для вдосконалення відносин в суспільних відносинах на основі права інтелектуальної власності.

Метою нашого дослідження є висвітлення ролі права інтелектуальної власності в законодавстві України та основних проблем, які пов'язані з реалізацією цього права, а також шляхи їх вирішення.

Чарльз Вудбарі це суддя Окружного суду штату Массачусетс в США, який в 1845 вперше живив поняття “інтелектуальна власність”. З цього часу воно трансформувалося і вже в 1967 році було створено Всесвітню організацію інтелектуальної власності, яка є спеціалізованим агентством ООН. На даному етапі розвитку суспільства, право інтелектуальної власності є ключовим елементом в забезпеченні справедливості і рівному, а також вільному володінні твором чи винаходом. Це продукує в першу чергу різні економічні чинники розвитку, однак перш за все таке право є втіленням основних принципів будь-якого закону, а особливо цивільного – це принцип справедливості, коли індивід строює щось, що несе якість значення як для нього самого і можливо для суспільства в цілому. В різних країнах по різному захищають право інтелектуальної власності і в Україні також є інститути, що захищають це право, однак як показує практика вони мають деякі проблеми, які порушують права індивіда і тим самим шкодять як йому особисто, так і державі в вигляді шкоди заподіяної інтересам суспільства. Тому проблеми в цьому напрямку потребують більш детальному вивченню і викликають необхідність модернізації і вдосконалення інститутів приватного права, які зараз діють в Україні [1].

В 2018 році ініціювали законопроект в якому передбачається створення Національного органу інтелектуальної власності і власне було створено раду з питань інтелектуальної власності. Все б добре, однак це суттєво не змінило обстановку в країні, щодо цього права. Так на даний момент основними проблемами в країні є “піратство” – це порушення авторського права, яке визначає “книга четверта ЦК України”, і являє собою певні дії, що спрямовані на протиправне використання об'єктів права інтелектуальної власності, які належать іншим особам, без їх згоди, що має на меті отримати матеріальну вигоду. Місце цивільного права в захисті таких прав є колосальною, однак для того, щоб запобігати таким діям з боку порушників мало норми цивільного права. За деякими даними The Village Voice в Україні використовують всього лиш 20% ліцензійного програмного забезпечення, а відповідно решта, 80% це “піратські” копії, хоча деякі джерела стверджують, що це лише 45%. Що ж в цьому поганого, а те, що розробник програмного забезпечення, тобто творець, якого визначає ЦК в ст. 421, не отримує винагороди за користування цим програмним забезпеченням іншими особами. І так як цивільне право є доволі справедливим і не може допустити, щоб хтось без дозволу користувався таким благом, то творець має право звернутися до суду за захистом свого права. Однак, зазвичай таке програмне забезпечення створюють іноземні компанії і захистити своє право стає доволі складно, і тут важливо, щоб держава почала активно діяти в цьому секторі. Перш за все, за статистикою, Україна могла б отримувати близько 100 млн. дол. Деякі науковці стверджують, що економічне благо не варто ставити поряд з законом і правами, проте це абсурд, бо для чого створювалася норма в цивільному

праві, а для того, щоб забезпечити справедливість в використанні створеного об'єкта інтелектуальної власності. Ця ж справедливість відображається або на емоційному рівні або на одержанні прибутку від створення того чи іншого блага, що зазвичай є основою причиною створення об'єктів інтелектуальної власності і це відображає всю повноту необхідності захисту такого права, як в галузі приватного права, так і в галузі публічного, бо відображало б задоволення потреб суспільства через отримання надходжень в бюджет, і це б забезпечувало всеосяжне охоплення впливу на припинення порушень цього права [2].

Наступною і не менш важливою проблемою в порушенні прав інтелектуальної власності є плагіат. Плагіат являє своєрідне привласнення авторства на чуже відкриття чи твір, наукову роботу, винахід, інші результати інтелектуальної діяльності без посилання на автора. Спеціалісти з освітнього середовища, які займалися дослідженням цього явища кажуть, що в Україні приблизно 1/3 дисертацій, які успішно захистили містять плагіат. Такого не повинно бути, адже це показує, те, що ця 1/3 псевдо науковців не досліджує реальні явища, чи факти, а просто копіює чи редагує вже готову інформацію. Яка являється об'єктом інтелектуальної власності, що захищає цивільне право. Першою причиною цього, є відсутність контролю за захистом прав авторів таких дисертацій. Так журналіст Ксенія Цивирко пояснює, що позбавити наукового ступеня через таку недобросовісну наукову роботу не можливо: бо Міністерство освіти в 2016 році зняло з себе ці повноваження і з іншої сторони Національне агентство по забезпеченню якості освіти з 2015 року не почало повноцінно працювати. Це пояснює, що норми в приватному праві не достатньо і необхідно, щоб інші закони фіксували і передбачали санкції за порушення прав авторів, які створюють подібного роду об'єкти прав, що фіксує цивільний кодекс України [3].

Існує ще безліч видів інтелектуальної власності, які цивільний кодекс захищає і регулює. Однак, інколи виникають проблеми в організації органів держави, які не здатні відстежувати, моніторити та вимагати відшкодувати збитки, в разі істотної шкоди заподіяної авторові такими діями. Аби зрозуміти як захищають права інтелектуальної власності закордоном, слід звернути увагу на наступні факти. Верховна рада України прийняла законопроект про вдосконалення правового захисту географічних значень, що означає заборону використання назви "шампанське" і "коньяк", до напоїв, які не виготовленні в Франції. Це безпосередньо відноситься до міжнародного законодавства, про захист інтелектуальної власності. Таке ж рішення є і відносно сиру "фета", який з 2023 року українські виробники не зможуть використовувати, а це є ще одним фактом реального захисту прав інтелектуальної власності не тільки в середині країни, а на міжнародному рівні. Звісно в Україні є і позитивні дії з боку держави стосовно захисту цих прав, так в нас зараз існує митний реєстр прав інтелектуальної власності, який містить в своїй базі дані про товар, товарну марку та інші дані, які засвідчують їх приналежність певному суб'єкту цивільного права [4].

Світ розвивається і відносини між людьми ускладнюються з кожним роком і щоб узгодити, і захистити ці відносини від правопорушень, законодавству необхідно постійно вдосконалюватися та підлаштовуватися під розвиток суспільства. Це стосується і прав інтелектуальної власності, адже спекуляції в цій сфері приватного права є дуже поширеними, бо люди весь час бажають збагатитися і при цьому способами, які перечать тим хто створив якесь благо, яке могло б приносити користь або більшу користь самому автору, однак через неправомірні дії зазнає фінансових збитків, а то й моральних. Якщо глянути на цю проблему більш широко, тобто не тільки з сторони того хто створив товарну марку, твір, комп'ютерну програму, тощо, а в масштабах країни, то тут вже присутні інтереси всього суспільства. За даними Відомства з інтелектуальної власності ЕUIPO 42% обсягу ВВП в ЄС генерують, тобто виробляють підприємства, які активно користуються правом інтелектуальної власності і які забезпечують 82 млн. людей роботою. Тому роль цивільного права в захисті прав автора є важлива, як для нього самого, так і для держави, бо це забезпечує благоустрій і нормальний розвиток відносин в різних сферах людської діяльності [5].

Отже, якщо підводити підсумки, варто зазначити, що місце права інтелектуальної власності в приватному праві відіграє колосальну роль, як для конкретного індивіда, так і для держави. Існують в ньому ряд проблем, які потребують кращого регулювання з боку законодавства. Це в першому випадку відображається в можливості відстоювати своє авторське право, торгову марку тощо, задля забезпечення справедливості і можливості отримання як морального так і фінансового

задоволення особи. В другому випадку повноцінне функціонування інституту інтелектуальної власності в перспективі забезпечує повноцінний розвиток та задоволення благ суспільства, це власне в деякій мірі пов'язує цивільне право з публічним правом.

Бібліографічні посилання:

1. В.Ф. Москаленко. Патентознавство: навч. посіб. В.: НМУ ім. О.О. Богомольця, 2012. 15с.
2. Проблема з піратством в Україні стала критичною, наслідки будуть жахливими. URL: <https://znaj.ua/society/174621-problema-z-piratstvom-v-ukrajini-stala-kritichnoyu-naslidki-budut-zhahlivimi> (дата звернення 14.11.19)
3. Як захистити заплагіачену дисертацію і залишитися непоміченим: Досвід української науки. URL: <https://ua.112.ua/statji/yak-zakhystyty-zplahiachenu-dysertasiuu-i-zalyshytysia-nepomichenym-dosvid-ukrainskoi-nauki-472659.html> (дата звернення 14.11.19)
4. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правової охорони географічних значень № 1065. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66294 (дата звернення 14.11.19)
5. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні. URL: https://minjus.gov.ua./m/str_4487 (дата звернення 15.11.19)

Іваниця Артем Володимирович,

курсант четвертого курсу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Нагорна Олена Олександрівна,

викладач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАКОНОДАВЧЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ

У сучасному праві земля виступає як об'єкт різних за своїм змістом і характером правовідносин. Так, земля як територія держави є об'єктом конституційного [1, с. 551] та міжнародного права.

Вона має економічну цінність і розглядається як самостійний об'єкт навколишнього природного середовища, індивідуалізується у вигляді земельної ділянки для присвоєння фізичними або юридичними особами, і тому виступає специфічним об'єктом земельного, цивільного, податкового, господарського, аграрного та інших галузей права. Законодавче визначення земельної ділянки вперше було зроблено у ЗК України [2] та продубльовано у Законі України «Про оцінку земель» [3], як частини земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами. Наступним законодавчим актом, що запропонував дещо розширену дефініцію земельної ділянки, став ПК України [4], який визначив її у ст. 14 як частину земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, цільовим (господарським) призначенням та з визначеними щодо неї правами. Таким чином було розширено її поняття із урахуванням цільового (господарського) призначення. Урядом України у Національному стандарті № 2 «Оцінка нерухомого майна» [5] дано найбільш повну дефініцію земельної ділянки – частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, визначеними щодо неї правами.

Під час оцінки земельна ділянка розглядається як частина земної поверхні і простір над висотою та під глибиною, як необхідність здійснення земельних поліпшень. Відомчим нормативним актом Держкомзему України у методичних вказівках щодо присвоєння кадастрових номерів земельним ділянкам для ведення державного земельного кадастру [6] визначено земельну